

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลจะเร่งปรับปรุงโครงสร้าง และคุณภาพทางการศึกษาทุกระดับ ในระบบบริหาร การวางแผน การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ให้ประสานสัมพันธ์กันทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ดังปรากฏในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 5 (2525-2529) ในส่วนที่เกี่ยวกับอาชีวศึกษา เรื่องการให้มีการศึกษา วิจัย และติดตามประเมินผล เพื่อหารูปแบบลักษณะของการจัดการอาชีวศึกษา และนำมาใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด และก่อนที่จะถึงแผนการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 นี้ กรมอาชีวศึกษา ได้มีการร่างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2524 ขึ้น เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับ นักเรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยเน้นให้ผู้ศึกษาได้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรม อันเป็นแนวทางที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพโดยตรง

หลักสูตรที่ยกร่างใหม่นี้ ได้แยกสาขาวิชาชีพออกเป็น 5 ประเภทวิชา

ได้แก่

1. ประเภทวิชาเกษตรกรรม
2. ประเภทวิชาคหกรรม
3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
4. ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม
5. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

โปรแกรมการเรียนในแต่ละประเภทวิชา แบ่งออกเป็น 5 หมวด คือ

1. หมวดวิชาแกนวิชาสามัญ
2. หมวดวิชาสัมพันธ์
3. หมวดวิชาแกนวิชาชีพ
4. หมวดวิชาเลือกเสรี

5. หมวดวิชาชีพ

หมวดวิชาแกนวิชาสามัญ เป็นวิชาบังคับที่ทุกหลักสูตรต้องเรียนเหมือนกัน และเท่ากัน คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา พลานามัย (พลศึกษาและสุขศึกษา)

หมวดวิชาสัมพันธ์ เป็นวิชาสัมพันธ์กับหลักสูตรแต่ละประเภทสาขาวิชา ซึ่งบังคับให้เรียนทุกหลักสูตร แต่อย่างน้อยแตกต่างกันไป มีวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ตัวอย่าง เช่น วิทยาศาสตร์เกษตร คณิตศาสตร์พาณิชย์กรรม อังกฤษเทคนิค เป็นต้น

หมวดวิชาเลือกเสรี เป็นวิชาใดๆก็ได้ ที่ไม่ได้กำหนดให้เป็นวิชาบังคับ หลักสูตรนั้นๆ และจะเป็นวิชาในประเภทวิชาเดียวกัน หรือต่างประเภทวิชาก็ได้ เช่น นักเรียนเกษตร อาจจะไปเลือกเรียนวิชาพิมพ์ดีดไทย 1 เป็นวิชาเลือกเสรีก็ได้ ซึ่งเป็นการข้ามประเภทวิชา ทั้งนี้ จะเลือกจากวิชาสามัญสัมพันธ์หรือวิชาชีพก็ได้

หมวดวิชาแกนวิชาชีพ เป็นวิชาชีพพื้นฐาน บังคับในแต่ละประเภทวิชา โดยมากมักจะพิจารณาเลือกจากวิชาพื้นฐานของแต่ละสาขาวิชาในประเภทวิชานั้นๆ

หมวดวิชาชีพ เป็นวิชาชีพบังคับเป็นส่วนใหญ่ และมีวิชาเลือกในแต่ละหลักสูตร มากน้อยแตกต่างกันไป

แต่ละหมวดวิชาแบ่งออกเป็นรายวิชาต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียน ตามความต้องการและความถนัด ซึ่งในหมวดวิชาชีพนั้น มีวิชาภาษาไทยธุรกิจ เป็นวิชาชีพบังคับร่วม ซึ่งนักเรียน ที่เรียนประเภทวิชาพาณิชย์กรรมจะต้องเรียน โดยมีโครงสร้าง ประกอบด้วย ภาษาไทยธุรกิจ 1-2 (พช 313, พช 314)

จากโครงสร้างของหลักสูตรดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นว่าวิชาภาษาไทย เป็นวิชาที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง จึงกำหนดให้นักเรียนทุกคนที่เรียนประเภทวิชาพาณิชย์กรรม จะต้องเรียน จึงจะถือว่า ผ่านหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังที่ คร. ก่อ สวัสดิทานิชย์ (2514: 39) ได้กล่าวว่า

ภาษาไทยเป็นสาขาวิชาหนึ่งซึ่งต่ำเป็นที่สุด สำหรับคนไทย บางทีนักเรียนอาจจะยังไม่ซาบซึ้งในข้อนี้ ขอให้ลองนึกถึงวิชาที่เรียนในชั้นคูบาง ว่ามีวิชาใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย แม้แต่การเรียนวิชาภาษาต่างประเทศเราก็ยังต้องใช้ภาษาไทยในบางโอกาส นักเรียนที่อ่อนภาษาไทย จึงมักอ่อนวิชาอื่นตามไป

ด้วย

เราสามารถใชภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และรวบรวมความรู้ได้ตลอดชีวิต ไม่ว่าจะโดยการอ่านหรือการฟัง นอกจากนี้ ในการเรียนวิชาต่างๆ ก็จะต้องอาศัยภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียน

รองรัตน์ อิศรภักดี และเทือก กุสุมา ณ อยุธยา (2513: 3) ได้กล่าวว่า "วิชาภาษาไทยมีส่วนสำคัญในการเรียนวิชาอื่นๆอีก ไม่ว่าจะเป็นวิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาอื่นๆ ก็จำเป็นต้องใช้ภาษาไทยทั้งสิ้น"

จากการวิจัยเพื่อพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของคณะศิลปศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา สมบูรณ์ พิชญ์ใหญ่ (2526: 10-13) พบว่า ได้มีการขอให้เพิ่มเนื้อหาวิชาภาษาไทย ไว้ในหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป เพราะมีความเห็นว่า ความสามารถในการใช้ภาษาทั้งการเขียน พูด และฟัง มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต และการทำงาน และแม้แต่การสมัครเข้าทำงาน ผู้มีทักษะในด้านภาษาก็จะได้รับการพิจารณาเข้าทำงานก่อน แสดงว่าในวงการอาชีวศึกษา เห็นว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย นั้นจำเป็นและมีประโยชน์ จึงจัดวิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี ในหมวดวิชาแกนวิชาสามัญ และหมวดวิชาชีพ

การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เป็นสิ่งที่ยากมาก และแตกต่างกันไปจากการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ เพราะนักเรียนทุกคนมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม และวัย ขณะเดียวกัน ผู้เรียน ก็ได้เรียนรู้ภาษาไทย จากสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา ในฐานะที่ผู้เรียนเป็นนักเรียนสายอาชีวศึกษา ย่อมที่จะคาดหวังให้เนื้อหาวิชาภาษาไทยที่ตนเรียนนั้น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพในอนาคต ฉะนั้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียน โดยครูควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ในวิชาการและวิชาการศึกษา เป็นอย่างดี และสามารถจะหาวิธีสอนเตรียมอุปกรณ์ และกิจกรรม ตลอดจนผลการวัดผล ให้เหมาะสมกับตัวนักเรียน

ลักษณะการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา เท่าที่ผ่านมา ส่วนมากการเรียนการสอน เป็นแบบเดิม คือ ครูเป็นจุดศูนย์กลางของ

การถ่ายทอดความรู้ โดยนักเรียนเป็นฝ่ายรับรู้จากครูเป็นส่วนใหญ่ การเรียนรู้อ
 ของนักเรียนถูกจำกัดอยู่ในวงแคบ เพราะครูใช้กิจกรรมประกอบการสอนไม่มาก
 เท่าที่ควร และกิจกรรมที่ครูใช้ ก็มีได้เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน
 การสอนอย่างกว้างขวาง ทำให้ไม่เกิดการสร้างสรรค์ และการพัฒนาความคิดของ
 นักเรียน การใช้อุปกรณ์การสอนของครูก็มีน้อย จึงไม่ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
 ตามที่ควรจะเป็น

เมื่อหลักสูตรกำหนดให้นักเรียนที่เรียนประเภทวิชาพหุชยกรรมทุกคน ต้อง
 เรียนวิชาภาษาไทยธุรกิจ เป็นวิชาชีพบังคับร่วม ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชา
 ภาษาไทยธุรกิจ ก็จะต้องจัดให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาชีพ กล่าวคือ
 นักเรียนจะต้องมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ทางอาชีพในวงการธุรกิจ
 สามารถนำความรู้และเทคนิค การปฏิบัติงานสำนักงานไปใช้ ให้เป็นประโยชน์
 ทั้งในงานส่วนตัว ในงานอาชีพ และในการศึกษาทางวิชาชีพ เพิ่มเติม รวมทั้งต้อง
 มีการพัฒนาบุคลิกลักษณะให้เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ และ
 สามารถดำรงชีพ ในสภาวะสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบัน

เนื้อหาวิชาภาษาไทยธุรกิจได้มีการปรับปรุงแก้ไขเรื่อยมา แต่ก็ยังมีได้
 ขจัดปัญหาดังกล่าวให้หมดสิ้นไป และการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยธุรกิจ ก็ยัง
 มิได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาชีพประเภทพหุชยกรรมเท่าที่ควร ผู้วิจัยเห็นว่า
 ควรมีการศึกษาวิจัยการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยธุรกิจ เพื่อให้การจัดการเรียน
 การสอน บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียน ให้มากที่สุดเท่าที่
 จะทำได้

นอกเหนือจากเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังมีแรงบันดาลใจอีกหลาย
 ประการ ที่ทำให้เกิดความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่งคือ

1. จากประสบการณ์ของผู้วิจัย ผู้วิจัยเองได้สอนอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา
 มาตั้งแต่เริ่มใช้หลักสูตรใหม่ในปี พ.ศ. 2524 ได้ทราบและประสบปัญหา
 ในเรื่องการเรียนการสอน เอกสารประกอบการเรียนการสอน การอบรมครูวิชา
 ภาษาไทย มีน้อย ไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์วิชาภาษาไทย ใน
 เรื่องการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่เห็นความสำคัญของ
 วิชาภาษาไทย มักจะจัดครูที่มีใจจบทางวิชาภาษาไทยโดยตรงเข้าสอน จึงทำให้มี

ปัญหาตลอดมา

2. นโยบายด้านอาชีวศึกษา ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2527-2529) ในนโยบายหลักข้อ 3 กำหนดให้เร่งผลิตและปรับปรุงคุณภาพของครูอาชีวศึกษา ทั้งด้านวิชาการและจริยธรรมให้ประสานและสอดคล้องกัน ระหว่างหน่วยผลิตและหน่วยใช้ จึงควรมีการศึกษาความต้องการของครูเพื่อพัฒนา การสอนวิชาภาษาไทยให้ดีขึ้น

3. นโยบายกรมอาชีวศึกษาในช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2527-2529) สนับสนุนให้มีการวิเคราะห์วิจัย ประเมินผล เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา พัฒนาการอาชีวศึกษา และการนำเทคโนโลยี ที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารงาน และพัฒนากระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังจัดให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ประเมินผล เพื่อหาสาเหตุของปัญหา แนว ทางการแก้ปัญหา การนำทฤษฎีนวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนา อาชีวศึกษา เพื่อให้การวางแผน การบริหารงาน การจัดหลักสูตร และการเรียน การสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิชาภาษาไทยธุรกิจ มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์และจำเป็นสำหรับนักเรียน ที่เลือกเรียน ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ทุกสาขาวิชาจะต้องเรียน รายละเอียด ของเนื้อหา ได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับกาลสมัยเสมอ ดังนั้นจึงเป็นปัญหาสำหรับอาจารย์ผู้สอนที่จะต้องปรับปรุง การเรียนการสอน ให้ สอดคล้อง เหมาะสม กับเนื้อหา กิจกรรมที่จัดให้นักเรียนก็ต้องคำนึงถึงความทัน ต่อเหตุการณ์ และความสนใจของนักเรียน และยังคงคำนึงถึงการนำไปใช้ ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพในอนาคต ประกอบกับรัฐบาล มีนโยบายปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในสถานอาชีวศึกษา และเพื่อสนองตอบ นโยบายของรัฐบาล กรมอาชีวศึกษาได้มีการสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ วิจัย หาสาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอน วิชา ภาษาไทยธุรกิจ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อนำผลการวิจัยนี้มาใช้จัด และปรับปรุงการเรียนการสอนให้สืบเนื่องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนักเรียน เกี่ยวกับ การเรียน การสอนวิชาภาษาไทยธุรกิจ ในด้านเนื้อหาและแบบเรียน การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดบริการทางวิชาการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยธุรกิจ ในด้านเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัด และการประเมินผล กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดบริการทางวิชาการ
 2. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยธุรกิจ และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2527 จากวิทยาลัยพณิชยการและวิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่สังกัดกรมอาชีวศึกษา ทั่วประเทศ
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้กรมอาชีวศึกษา ปรับปรุง การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยธุรกิจ ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามความมุ่งหมายยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางให้อาจารย์ผู้สอนปรับปรุงการสอนวิชาภาษาไทยธุรกิจ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางในการวิจัยของผู้ที่สนใจเรื่องนี้ต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

อาจารย์ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาภาษาไทยให้แก่ นักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษา หรือวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา หรือวิทยาลัยพณิชยการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2527

วิชาภาษาไทยธุรกิจ หมายถึง วิชาที่บังคับร่วมวิชาหนึ่งในหมวดวิชาชีพ สาขาพณิชยกรรม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

วิทยาลัยอาชีวศึกษา หมายถึง วิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่เปิดสอนสาขาวิชาชีพกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย